

РЕЦЕНЗІЯ

доктора філософії з публічного управління та адміністрування, доцента,
доцента кафедри адміністративного та фінансового менеджменту
Дзюраха Юрія Михайловича
на дисертаційну роботу **Дідича Олега Романовича**
на тему: **«Розвиток державно-приватного партнерства у сфері національної безпеки»**, подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Актуальність теми дисертаційної роботи.

В умовах повномасштабної війни, глибокої трансформації безпекового середовища та ресурсного навантаження на державу питання залучення приватного сектору до справ забезпечення національної безпеки набуває важливого значення. Дисертація логічно та чітко аргументує потребу в оновленні підходів до національної безпеки, зокрема через інституціоналізацію державно-приватного партнерства (ДПП) як інструменту досягнення синергії державних, бізнесових і громадянських зусиль. Однією з сильних сторін дослідження є обґрунтування актуальності теми не лише з позицій воєнного часу, але й у ширшому контексті демократичного врядування, ефективності ресурсного управління та інституційної спроможності.

Особливої уваги заслуговує розроблена автором тривимірна модель залученості ключових суб'єктів ДПП, яка демонструє глибоке розуміння динаміки взаємодії між державою, бізнесом і громадянським суспільством. Така модель має як наукову, так і практичну цінність для реформаторських ініціатив у сфері безпеки.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Актуальність обраної Дідичем О. Р. тематики дисертаційного дослідження підтверджена її виконанням в межах науково-дослідної роботи кафедри публічного врядування Національного університету «Львівська політехніка» за темою «Наукові засади забезпечення сталого розвитку територіальних громад і територій в умовах національних викликів та повоєнного відновлення України» (номер державної реєстрації № 0124U000016), у якій автором обґрунтовано рекомендації щодо розвитку державно-приватного партнерства у сфері національної безпеки України в умовах сучасних викликів та загроз (акт про використання результатів дисертаційної роботи від 30.05.2025 р.).

Структура і зміст основних положень дисертаційної роботи.

Дисертація Дідича О. Р. складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації складає 253 сторінки, з них 201 сторінка основного тексту. Серед найсильніших сторін роботи варто виокремити: логічну структуру й послідовність викладу; вдало інтегроване поєднання теоретичних і прикладних аспектів; глибокий аналіз зарубіжного досвіду; розробку авторської тривимірної моделі взаємодії суб'єктів ДПП у сфері безпеки; ґрунтовні пропозиції щодо удосконалення нормативного, інституційного та стратегічного забезпечення партнерств у воєнний та поствоєнний періоди.

Вступ демонструє високий рівень обізнаності автора щодо сучасних викликів національній безпеці, а також добре обґрунтовує вибір об'єкту й предмету дослідження, визначає завдання, методи проведення дослідження та елементи наукової новизни. Дисертант висвітлив практичну цінність одержаних результатів дослідження та навів дані щодо апробації його положень.

У першому розділі *«Теоретичні основи державно-приватного партнерства у сфері національної безпеки»* (с. 29-78) автор демонструє глибоке теоретичне занурення у предмет дослідження, а саме проведений аналіз сучасної безпекової парадигми переконливо доводить, що традиційна модель винятково державної відповідальності за національну безпеку є недостатньою в умовах гібридних загроз та затяжної війни. Автор цілком слушно підкреслює, що питання безпеки потребує інноваційних міжсекторальних рішень і залучення коштів, заслуговує схвалення і систематизація наукових підходів до визначення сутності поняття «державно-приватне партнерство».

Наведена таблиця 1.1 із класифікацією підходів за їхньою інституційною, правовою, організаційною, ризик-орієнтованою чи цільовою спрямованістю — є вдалою ілюстрацією аналітичної роботи автора з науковими джерелами. Також варто відзначити, що автор не лише акумулює існуючі підходи, а й намагається запропонувати власну системну дефініцію ДПП у секторі національної безпеки.

Важливим моментом є наголос дисертанта на тому, що чинне законодавство України фактично не закріплює сферу безпеки та оборони серед пріоритетів для реалізації ДПП. У цьому контексті цінним виглядає аргументована пропозиція автора щодо необхідності внесення відповідних змін до нормативно-правової бази. Варто відзначити детальний аналіз нормативно-правової бази, наукових підходів та зарубіжного досвіду, який вдало інтегрований у контекст українських реалій.

У другому розділі дисертації *«Особливості державно-приватного партнерства у сфері національної безпеки України»* (с. 79-127) автор зосереджується на аналізі реального стану справ у цій сфері в нашій державі. Варто підкреслити, що

розділ має не лише аналітичний, а й прикладний характер: дисертант виявляє чинники, які гальмують розвиток ДПП, демонструє структуру правового регулювання, а також оцінює ефективність наявних підходів.

Важливою перевагою є те, що автор не обмежується лише формальним переліком нормативних актів, а проводить критичний аналіз прогалин і колізій, які стримують впровадження партнерських моделей у безпековому секторі. Автором коректно наголошено на дефіциті правової визначеності, надмірній централізації рішень, а також слабкості механізмів залучення приватного сектору до критичної інфраструктури та проєктів у сфері обороноздатності.

Дисертант демонструє вміння зіставляти український контекст із міжнародним досвідом, водночас зберігаючи критичну позицію щодо простого копіювання іноземних моделей. Такий підхід свідчить про зрілість автора як дослідника, що оперує не тільки фактами, але й їх аналітичним осмисленням. Окремо заслуговує уваги аналіз впливу війни на трансформацію ролі приватного сектору в системі національної безпеки. Автор переконливо доводить, що саме повномасштабне вторгнення створило умови для неформалізованого, але потужного розвитку горизонтальних форм партнерства – з боку волонтерських спільнот, бізнесу, IT-індустрії, логістичних компаній тощо.

Третій розділ дисертації *«Напрями розвитку державно-приватного партнерства у сфері національної безпеки»* (с. 128-192) має програмний характер і відіграє ключову роль у трансформації дослідження з аналітичного в практико-орієнтоване. Автор не лише формулює загальні стратегічні напрями, але й пропонує цілісні управлінські рішення, що можуть стати основою для майбутніх стратегій.

Особливої уваги заслуговує ініціатива щодо створення спеціалізованого агентства з питань ДПП у сфері безпеки, яке функціонуватиме при Раді національної безпеки і оборони. Така пропозиція є свідченням сміливості й водночас реалістичності бачення дисертанта, адже саме міжвідомча координація та професійна підтримка – одна з головних передумов успішного розвитку ДПП.

Цінним є також удосконалення моделі ДПП шляхом додавання функціонального, рівневого та суб'єктного вимірів, що дозволяє оцінити не лише формальну структуру, а й динаміку, циклічність та еволюційний потенціал партнерств. Введення багатовимірного аналізу в секторі, де досі домінували жорстко ієрархічні підходи, виглядає новаторським і перспективним. Отримані результати узагальнено у висновках, де чітко сформульовано наукові положення, що виносяться на захист, та рекомендації для практики. Дисертантом опрацьовано достатню кількість вітчизняних та іноземних джерел за темою дослідження, що засвідчує належний рівень отриманих результатів.

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків та рекомендацій, наведених у дисертаційній роботі.

Під час розроблення положень дисертаційної роботи Дідич О. Р. застосував загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, що дало йому змогу повною мірою довести початково встановлені гіпотези та обґрунтувати положення новизни. Зокрема, серед застосованих здобувачем методів слід виділити: методи системного підходу, діалектичний та історичний методи, метод аналізу та синтезу, статистичні методи, контент-аналіз, метод узагальнення.

Сформульовані дисертантом авторські наукові положення та висновки обґрунтовані достатньою кількістю проведених досліджень та підтверджуються отриманими результатами й відповідними висновками.

Новизна основних наукових положень, висновків, а також проведених наукових досліджень та одержаних результатів.

Наукова новизна отриманих результатів дослідження Дідичем О. Р. зумовлена вирішенням важливого наукового завдання, що полягає в теоретичному обґрунтуванні та розробці науково-практичних рекомендацій щодо розвитку державно-приватного партнерства у сфері національної безпеки України в умовах сучасних викликів та загроз, зокрема:

уперше:

— розроблено тривимірну модель залученості ключових суб'єктів державно-приватного партнерства (держави, приватного бізнесу та громадянського суспільства) до прийняття управлінських рішень у сфері національної безпеки, що, на відміну від існуючих підходів, які здебільшого оперують бінарною взаємодією «держава-бізнес» та не надають чіткої метрики для вимірювання ступеня залученості, пропонує чіткий просторовий інструментарій для аналізу багатосторонньої співпраці. Модель дозволяє наочно представити та класифікувати різноманітні сценарії залученості, надає гнучкий аналітичний алгоритм для діагностики поточного стану та розробки ефективних стратегій синергетичної взаємодії;

Автором удосконалено:

— напрями нормативно-правового забезпечення ДПП у сфері національної безпеки шляхом обґрунтування необхідності розробки проекту Закону України «Про державно-приватне партнерство у сфері національної безпеки», який чітко визначить механізми розподілу ризиків, умови довгострокових контрактів, процедури доступу до державного оборонного замовлення та забезпечить належний рівень конфіденційності та контролю;

– інституційне забезпечення ДПП у сфері національної безпеки шляхом створення спеціалізованого агентства, відповідального за координацію, методологічну підтримку та контроль проєктів ДПП у цій сфері. Створення такої структури при Раді національної безпеки і оборони України підкреслює її високий статус, міжвідомчий характер і пріоритетність завдань національної безпеки та є логічним і стратегічно важливим кроком, що відповідає викликам сьогодення;

– модель ДПП у сфері національної безпеки, що системно аналізує взаємодію всіх суб'єктів одночасно у трьох вимірах: суб'єктному, рівневому та функціональному/процесному. Такий багатовимірний підхід підкреслює циклічний характер розвитку партнерства, де накопичений досвід реалізованих проєктів ДПП стає фундаментом для подальшого вдосконалення концептуальних засад та принципів взаємодії між державою, приватним бізнесом та громадянським суспільством у сфері національної безпеки;

Автором набули подальшого розвитку:

– систематизація наукових підходів до визначення змісту поняття «державно-приватне партнерство», що дозволяє виявити спільні та відмінні риси цих підходів, допомагає сформувати універсальний набір критеріїв, за якими можна ідентифікувати ДПП, веде до більш чіткого і всебічного розуміння багатогранності даного поняття. Це дало можливість розвинути понятійно-категоріальний апарат дослідження шляхом змістовного уточнення поняття державно-приватного партнерства у сфері національної безпеки;

– дослідження генези формування ДПП у сфері національної безпеки, що дає можливість прослідкувати еволюцію цієї взаємодії від її витоків, виявити ключові передумови та рушійні сили, зумовлені безпековими викликами та зміною характеру загроз, а також ідентифікувати етапи становлення та форми співпраці. Це дало змогу розвинути класифікацію етапів становлення та розвитку інституту ДПП в Україні, шляхом виокремлення ключових періодів, нормативних змін і результатів функціонування ДПП в українських реаліях та обґрунтувати стратегічні пріоритети для переходу до проактивної «модернізації на випередження», що є важливим для підвищення ефективності системи національної безпеки в умовах сучасних загроз;

– підходи до систематизації життєвого циклу озброєння та військової техніки з позиції PESTLE-аналізу, що дає змогу ідентифікувати та оцінити вплив широкого спектру зовнішніх чинників (політичних, економічних, соціальних, технологічних, правових, екологічних) на кожен етап життєвого циклу озброєння та військової техніки. Це дозволяє уникнути спрощеного бачення та врахувати всі потенційні можливості та загрози, що виходять за рамки суто військово-технічних аспектів;

– методичні підходи до управління проєктами ДПП у сфері національної безпеки, шляхом проведення SWOT аналізу створення типових проєктів, що сприяє ідентифікації ключових переваг для їх ефективної реалізації, допомагає виявити

слабкі сторони та загрози, що вимагають системного усунення. Це створює обґрунтовану аналітичну базу для розробки ефективних політик, залучення інвестицій, підвищення довіри між державою, бізнесом та громадянським суспільством, а також для забезпечення своєчасної та ефективної відповіді на сучасні й майбутні виклики національній безпеці України.

Теоретична цінність одержаних результатів дослідження.

Серед розроблених Дідичем О. Р. положень наукової новизни, які характеризуються теоретичною значущістю, слід відзначити те, що автором розроблено тривимірну модель залученості ключових суб'єктів державно-приватного партнерства (держави, приватного бізнесу та громадянського суспільства) до прийняття управлінських рішень у сфері національної безпеки, яка дозволяє наочно представити та класифікувати різноманітні сценарії залученості, надає гнучкий аналітичний алгоритм для діагностики поточного стану та розробки ефективних стратегій синергетичної взаємодії, а також модель ДПП у сфері національної безпеки, що системно аналізує взаємодію всіх суб'єктів одночасно у трьох вимірах: суб'єктному, різневному та функціональному/процесному, багатовимірний підхід підкреслює циклічний характер розвитку партнерства, де накопичений досвід реалізованих проєктів ДПП стає фундаментом для подальшого вдосконалення концептуальних засад та принципів взаємодії між державою, приватним бізнесом та громадянським суспільством у сфері національної безпеки.

Практичне значення одержаних результатів.

Практичне значення одержаних результатів полягає у використанні результатів дослідження Дідича О. Р. у діяльності органів публічного управління та освітніх закладів. Основні положення та результати дисертаційної роботи впроваджені у навчальний процес: Національної академії сухопутних військ імені Гетьмана Петра Сагайдачного та використовуються під час проведення командно штабного курсу тактичного рівня Сухопутних військ, L-2 (в галузі знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» за спеціальністю 253 «Військове управління (за видами збройних сил)» (довідка № 45/кОВ від 10.02.2025); використані під час розроблення модулів освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» та впроваджені у навчальний процес Національного університету «Львівська політехніка» під час викладання дисциплін «Державна політика тарядування» та «Комунікації в публічному управлінні» (довідка № 67-01-831 від 09.06.2025).

Повнота викладу основних наукових положень, висновків в опублікованих працях.

Опубліковані Дідичем О. Р. праці повністю висвітлюють представлені у дисертації положення наукової новизни.

Загалом, за темою дисертації опубліковано 14 наукових праць, серед них основні результати представлені у 8 статтях: 5 надруковано у виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України; 3 статті – у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку і які індексується у наукометричних базах SCOPUS та Web of Science, 6 матеріалів тез доповідей на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях.

З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дисертації використано лише результати, які були отримані дисертантом особисто. Кількість публікацій, їхній обсяг та якість відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України до дисертацій, представлених на здобуття наукових ступенів.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертаційної роботи.

Дисертація Дідича О. Р. справляє позитивне враження, має важливе науково-практичне значення. Проте, окремі авторські позиції спонукають до дискусії та є темою для обговорення у межах публічного захисту даної роботи, зокрема:

1. У переліку прізвищ науковців, що працювали над подібною проблематикою, подано велику кількість осіб, але без групування за тематичними підходами або періодами – це створює враження списку, а не системного огляду.

2. Під час подання методів дослідження варто було б стисло згрупувати методи за напрямками (теоретичні, емпіричні, аналітичні), щоби підкреслити системність дослідницької бази.

3. Термінологічна перевантаженість окремих абзаців першого розділу (особливо при переліку визначень, принципів та ознак ДПП) ускладнює сприйняття, вдалою була б спроба лаконічніше структурувати ці блоки, наприклад, через виносні схеми або таблиці.

4. Рисунки 1.1 і 1.2 у тексті доцільно було б стисло прокоментувати з аналітичної точки зору: яку нову аналітичну цінність вони дають, окрім візуалізації понять? І хоча автор посилається на значну кількість наукових джерел, у деяких випадках виглядає, що переважає дескриптивний виклад матеріалу (наприклад, у блоках про зарубіжні дефініції), у той час як аналітичні узагальнення з'являються пізніше. Варто було би більш рівномірно інтегрувати власні аналітичні висновки вже під час опису підходів.

5. В окремих моментах відчувається нестача конкретних прикладів реалізованих або пілотних проєктів ДПП у сфері безпеки, а саме в українських реаліях. Навіть якщо таких прикладів обмаль, корисно було б вказати хоча б потенційно перспективні ініціативи (наприклад, у сфері кібербезпеки, оборонних технологій, логістики, військової медицини).

6. Варто уникати надмірного повторення тези про «інноваційність» підходів, якщо вона не деталізується прикладами (наприклад, технологіями, цифровими інструментами, кейсами).

Загалом, наведені зауваження не впливають на зміст дисертації, мають характер наукової дискусії і не знижують високу оцінку дисертаційної роботи.

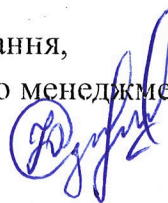
Загальний висновок

Дисертація Дідича Олега Романовича на тему: «Розвиток державно-приватного партнерства у сфері національної безпеки» є завершеною науковою працею та має теоретичне і практичне значення. У дисертації розв'язано наукове завдання, яке полягало в теоретичному обґрунтуванні та розробці науково-практичних рекомендацій щодо розвитку державно-приватного партнерства у сфері національної безпеки України в умовах сучасних викликів та загроз.

Дисертація відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», вимогам освітньо-наукової програми, яку успішно завершив здобувач, вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її автор — Дідич Олег Романович — заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» (галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»).

Рецензент

доктор філософії з публічного управління та адміністрування,
доцент, доцент кафедри адміністративного та фінансового менеджменту
Національного університету «Львівська політехніка»

Юрій ДЗЮРАХ

Підпис Дзюраха Ю. М. засвідчую

Вчений секретар

Національного університету «Львівська політехніка»

кандидат технічних наук, доцент

Роман БРИЛИНСЬКИЙ